

Parlamentul României Senat

PROIECT

HOTĂRÂRE

referitoare la Nota de consultare - O politică comercială reînnoită pentru o Europă mai puternică -

În temeiul dispozițiilor art. 67 și art. 148 alin. (2) și alin. (3) din Constituția României, republicată, precum și ale *Protocolului (nr. 1) privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană*, anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea nr. 13/2008,

În baza raportului Comisiei pentru Afaceri Europene nr. LXII/390/11.11.2020,
Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1.- Senatul României:

- (1) apreciază că nota de consultare corespunde, în linii mari, cu obiectivele de politică externă ale țării noastre pe partea economică: aprofundarea și dezvoltarea Parteneriatului strategic cu SUA (inclusiv pe dimensiunea economică) și întărirea relației transatlantice; consolidarea proiectului european, în vederea realizării unei Uniuni mai puternice, mai apropiate de cetățeni, capabile să le asigure securitatea și prosperitatea; sprijinirea rolului de lider al UE în domeniul combaterii schimbărilor climatice; dezvoltarea și aprofundarea parteneriatelor și relațiilor bilaterale cu partenerii comerciali importanți (Regatul Unit, Turcia, Japonia, Coreea de Sud, Israel, statele arabe din Orientul Mijlociu, Nordul Africii, țările din vecinătatea estică), precum și cu alte state din Balcani, Asia Centrală, Asia, Africa și America Latină; valorificarea cooperării cu China, cu respectarea intereselor economice și strategice ale României și în linie cu recomandările UE; susținerea multilateralismului.
- (2) transmite Comisiei Europene răspunsurile la întrebările formulate în nota de consultare, răspunsuri cuprinse în anexa raportului.

Art. 2.- Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I iar opinia cuprinsă în anexa acestei hotărâri va fi transmisă instituțiilor europene.

Această hotărâre a fost adoptată de Senat în ședința din noiembrie 2020, cu respectarea prevederilor art. 76 alin (2) din Constituția României, republicată.

p. Președintele Senatului
Robert – Marius CAZANCIUC

București, noiembrie 2020
Nr.

Parlamentul României
Senat

Anexă la RAPORT nr. LXII / 390 / 11.11.2020

xxxvii / 333 / 11.11.

Creșterea rezilienței – dimensiuni interne și externe

Întrebarea 1: Cum poate contribui politica comercială la îmbunătățirea rezilienței UE și la construirea unui model de autonomie strategică deschisă?

Un prim pas în vederea construirii unei Uniuni Europene mai puternice, bazate pe un model de autonomie strategică deschisă, care să valorifice beneficiile pe care comerțul deschis și liber le oferă întreprinderilor, lucrătorilor și consumatorilor europeni, protejându-i totodată de practicile neloiale și consolidând capacitatea de reziliență, este reprezentat de dezvoltarea rețelei de acorduri comerciale bilaterale ambițioase, cuprinzătoare și echilibrate, de implementarea și respectarea prevederilor acordurilor și de cooperarea cu state terțe în cadrul instituțiilor internaționale din domeniul comerțului, pentru a defini standarde globale adaptate noilor realități impuse de pandemia de coronavirus.

Asigurarea unei autonomii strategice a UE ar putea implica pe de o parte relocarea în statele membre sau în proximitate a producției din sectoarele industriale esențiale pentru UE, conducând astfel la consolidarea și diversificarea lanțurilor de distribuție strategice interne existente, precum și la crearea de noi lanțuri de aprovizionare. Un alt factor important care poate contribui la obținerea unei autonomii strategice este reprezentat de reducerea deficitului balanței comerciale, prin asigurarea, din producția internă a UE, a unui procent cât mai însemnat din necesarul de consum importat, prin crearea de noi mijloace de producție sau prin diversificarea furnizorilor primari.

Printre măsurile care pot fi adoptate pentru întărirea autonomiei strategice și industriale a UE se numără totodată identificarea sectoarelor de importanță vitală, a infrastructurilor critice de producție și implicit a capacității de reconversie tehnologică, a disponibilului de forță de muncă specializată sau a capacității de reconversie profesională.

De asemenea, în contextul pandemiei cauzate de noul coronavirus, este importantă elaborarea unor politici care să răspundă provocărilor și consecințelor negative care ar putea rezulta ca urmare a unor eventuale crize asemănătoare, în special în domenii esențiale precum cel al sănătății, energetic și agro-alimentar.

Un alt aspect important este diversificarea surselor de aprovizionare cu combustibil. Orientarea către țările în curs de dezvoltare din Africa este o posibilă soluție pentru a reduce dependența Uniunii Europene de un singur furnizor principal, întărind, astfel, reziliența Uniunii. Pe termen lung, soluția decarbonizării economiei și a producției de energie poate sprijini independența energetică a Uniunii și reziliența pieței sale, dar până la atingerea acelui obiectiv, sunt necesari pași ce pot fi inițiați prin politica comercială a UE.

Întrebarea 2: Ce inițiative ar trebui să aibă Uniunea Europeană - singură sau împreună cu alți parteneri comerciali - pentru a ajuta întreprinderile, inclusiv IMM-urile, să evalueze riscurile, precum și să întărească și să diversifice lanțurile de aprovizionare?

Un rol important în stimularea unor relații comerciale reziliente este ocupat de susținerea diversificării bazei de furnizori, de încheierea de către UE a unor acorduri de comerț liber echilibrate și cu reguli de origine flexibile, de oferirea de stimulente în sectorul achizițiilor publice, precum și de extinderea sistemelor de garantare a creditelor comerciale, astfel încât să acopere și importurile.

Pandemia cauzată de noul coronavirus a expus o serie de vulnerabilități în ce privește lanțurile de aprovizionare, atât în cazul companiilor mari, dar și al întreprinderilor mici și

mijlocii, scăderea sau creșterea bruscă a cererii având un impact direct asupra întregului lanț de la furnizorul primar și până la utilizatorul final. În acest context, este esențial transferul de bune practici și know-how, prin încurajarea aprofundării unui dialog constant între companii, IMM-uri și autoritățile europene pentru elaborarea unor principii și ghiduri de bune practici pornind de la experiența celor care au reușit să depășească obstacolele în calea comerțului întâmpinate, dar și pentru a oferi instituțiilor europene perspectiva necesară pentru a elabora instrumente și reguli care să ghideze mediul de afaceri și în special IMM-urile în situația crizei actuale, dar și a altor astfel de crize viitoare.

Un nou set de instrumente, factori și chiar șabloane pot fi create pentru a sprijini IMM-urile în procesul de analiză a riscurilor și a eventualelor obstacole ce pot apărea de-a lungul lanțului de aprovizionare, pornind de la experiența acumulată pe parcursul lunilor de activitate în plină pandemie de COVID-19.

Totodată, printre măsurile care ar putea conduce la creșterea rezilienței și optimizarea lanțurilor de aprovizionare se numără promovarea investițiilor durabile pe lanțul de aprovizionare, promovarea și dezvoltarea infrastructurii digitale de către toți actorii implicați în lanțul de aprovizionare, îmbunătățirea facilităților comerciale și consolidarea reglementărilor juridice și comerciale la nivelul lanțului de aprovizionare, precum și o mai bună monitorizare a activităților desfășurate în cadrul lanțului pentru a identifica și remedia disfuncționalitățile apărute de-a lungul lanțului de aprovizionare.

Sprijinirea redresării și a creșterii socio-economice

Întrebarea 3: *Cum ar trebui consolidat cadrul comercial multilateral (OMC) pentru a asigura stabilitatea, predictibilitatea și un mediu bazat pe norme, astfel încât comerțul și investițiile să se desfășoare pe baze echitabile și durabile?*

Ținând cont că Organizația Mondială a Comerțului asigură un cadru predictibil, bazat pe reguli, pentru desfășurarea comerțului internațional și fructificarea procesului de globalizare în beneficiul companiilor și al cetățenilor, este necesară includerea în noua politică comercială a UE a unor aspecte privind reforma și modernizarea organizației și a Organului de Apel al acesteia, negocierile multilaterale și plurilaterale sub egida OMC, respectiv transparența și funcționarea acesteia. Scopul acestor reguli este de a încuraja țările să pună în aplicare politici care să faciliteze comerțul liber, deschis, sustenabil și predictibil.

Revitalizarea sistemului comercial mondial, reducerea barierelor comerciale, adoptarea și respectarea unor reguli comerciale echitabile la nivel mondial ar putea accelera redresarea economică post-COVID și creșterea economică durabilă pe termen mediu și lung.

În acest sens, o serie de acțiuni specifice modernizării sistemului comercial multilateral ar contribui la asigurarea un grad ridicat de stabilitate și de predictibilitate a mediului de afaceri la nivel internațional prin:

- finalizarea runde de la Doha pentru dezvoltare (lansată în anul 2001), pentru a se asigura în continuare credibilitatea instituției OMC, cu impact pozitiv asupra creșterii volumului schimburilor comerciale la nivel internațional, reducerii barierelor comerciale globale și îmbunătățirii accesului pe piață pentru țările în curs de dezvoltare; sau lansarea unei noi runde de negocieri comerciale (post - Doha) concomitent cu înregistrarea unor progrese substanțiale în privința reformei OMC și în negocierile comerciale plurilaterale, cu accent pe cele privind comerțul electronic;

- actualizarea normelor, procedurilor, regulilor și a standardelor la nivelul OMC, care să corespundă noilor realități conturate de gradul de dezvoltare și de interesele diferite ale celor 164 de membrii OMC, inclusiv în materie de subvenții;

- reformarea procesului decizional la nivelul OMC și a sistemului de soluționare a diferendelor (comitete, conferințe ministeriale etc);

- accelerarea procesului de negociere și adoptarea de către membrii OMC a acordurilor multilaterale și plurilaterale pentru a ține cont de evoluțiile și provocările globale;

- consolidarea funcției de negociere și a rolului de modernizare a OMC;

- modernizarea acordurilor OMC pentru a răspunde noilor provocărilor intervenite la nivel internațional.

Întrebarea 4: *Cum ne putem folosi vasta rețea de acorduri de comerț liber (ACL) existente sau pe cele noi pentru a îmbunătăți accesul pe piață pentru exportatorii și investitorii din UE și pentru a promova cooperarea internațională în materie de reglementare -în special în raport cu tehnologiile și standardele digitale și ecologice, în vederea maximizării potențialului acestora?*

Extinderea rețelei de acorduri comerciale cu state terțe și o mai bună implementare a celor aflate în vigoare, constituie elemente cheie în vederea asigurării unei reziliențe mai mari a lanțurilor de aprovizionare europene. Totodată, pentru asigurarea sustenabilității economice și comerciale pe piețele internaționale este necesară agreearea unui tratament reciproc în cadrul schimburilor comerciale bilaterale, cu asigurarea condițiilor de concurență echitabile sectoriale.

În acest sens, operaționalizarea postului înaltului reprezentat al UE responsabil cu punerea în aplicare a prevederilor acordurilor comerciale și promovarea beneficiilor acestora în rândul mediului de afaceri reprezintă o prioritate, la fel și lansarea noului portal Acces2Markets, care va cuprinde atât o bază de date privind accesul pe piață, cu informații despre acordurile comerciale ale UE, cât și informații privind taxele vamale, regulile de origine și normele pentru produse din UE și din alte 120 de piețe din întreaga lume.

În acest context, utilizarea cu asertivitate a instrumentelor de politică comercială avute la dispoziție de UE, precum și crearea de noi instrumente în conformitate cu reglementările internaționale, care să contribuie la înlăturarea barierelor și a concurenței neloiale ar putea constitui câteva dintre prioritățile noului director general adjunct responsabil cu implementarea acordurilor comerciale (OMC).

O mai bună monitorizare a implementării acordurilor comerciale ale UE poate contribui la preîntâmpinarea instituirii de către partenerii comerciali de noi bariere în calea comerțului, contrar prevederilor stabilite prin textul acordului. Astfel, o mai mare atenție ar trebui acordată consolidării textelor juridice ale acordurilor de comerț liber/de parteneriat economic, pentru a se evita ca, pe perioada aplicării angajamentelor comerciale, partenerii economici ai UE să aibă posibilitatea de a impune măsuri protecționiste nejustificate în cadrul operațiunilor efectuate de operatorii economici din UE pe piețele internaționale.

În acest context, autoritățile europene s-ar putea concentra pe diminuarea măsurilor aplicate la frontieră (restricții care afectează direct importurile – măsuri sanitare și fitosanitare, creșteri de taxe și restricții cantitative, proceduri administrative și licențe de import, taxe și restricții la export, instrumente de apărare comercială), precum și a măsurilor aplicate după trecerea frontierei (bariere tehnice în calea comerțului, restricții privind achizițiile publice, drepturi de proprietate intelectuală).

În plus, este necesară creșterea gradului de informare a operatorilor economici cu privire la beneficiile oferite de acordurile de comerț liber ale UE, crearea unui cadru adecvat pentru discutarea aspectelor privind accesul pe piață, precum și colaborarea îndeaproape cu mediul de afaceri pentru identificarea, monitorizarea, reducerea și/sau eliminarea barierelor comerciale la export existente.

Întrebarea 5: *Cu ce parteneri și regiuni ar trebui să colaboreze UE în mod prioritar? În special, cum ne putem consolida relațiile comerciale și de investiții cu țările vecine și cu Africa, în mod reciproc avantajos?*

O atenție specială ar trebui acordată unor parteneri strategici tradiționali ca SUA, precum și viitoarei relații economice și comerciale post-Brexit cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (UK), având în vedere legăturile puternice și importanța UK pentru economiile statelor UE și în lanțurile europene de valori și de producție.

O strategie coerentă, luând în considerare orientarea politicii comerciale comune și beneficiile aduse de aceasta, va ține seama totodată de rețeaua de acorduri comerciale dezvoltată în ultima perioadă de UE în relație cu Canada, Coreea de Sud, Vietnam, Singapore, Japonia, dar și

de acordurile care urmează să intre în vigoare în relație cu statele MERCOSUR, Mexic sau care sunt în curs de negociere în relație cu Australia, Noua Zeelandă și Indonezia.

De asemenea, este importantă cooperarea bilaterală cu țările din vecinătate, cu care UE are relații comerciale strânse, definite prin acorduri de asociere sau de comerț liber, precum Elveția, Turcia, Balcanii de Vest și statele membre ale Parteneriatului Estic, în special Republica Moldova.

Nu în ultimul rând, integrarea economică și a comerțului cu statele de pe continentul african reprezintă un obiectiv ce trebuie atins, având în vedere nivelul semnificativ al comerțului bilateral UE-Africa. Piața UE rămâne cea mai deschisă și principala destinație a produselor fabricate în Africa, însă volumul total al schimburilor comerciale UE-Africa este comparabil cu cel dintre UE cu Elveția. Această situație evidențiază potențialul ridicat de dezvoltare a comerțului cu Africa și atenția ce trebuie acordată explorării oportunităților prezentate de acest continent. În acest context, crearea unui amplu acord de comerț liber între UE și Africa la nivel de continente și dezvoltarea unor lanțuri valorice care să corespundă configurației regionale, continentale și globale, caracterizată de conectivitate, ar putea duce la consolidarea relațiilor cu statele africane.

Trebuie acordată atenție deosebită țărilor în curs de dezvoltare, întrucât atât ele cât și Uniunea se pot sprijini reciproc, încurajând în același timp consolidarea democrației și dezvoltarea economică în aceste state. Dată fiind nevoia crescândă a Uniunii pentru resurse minerale, îndeosebi pentru metale rare, Litiu și Platină, utilizate tot mai mult în tehnologiile moderne și în cele verzi, Europa trebuie să își diversifice furnizorii și să își pună în practică potențialul minier. Astfel răspundem și la întrebarea 6, întrucât printr-o astfel de politică economică este încurajată industria de prelucrare a materiilor prime în Europa, unde, coroborat cu o creștere a ponderii energiei verzi în mix-ul energetic European, acest lucru se poate realiza cu o amprentă de carbon minimă. În plus, încurajarea industriei de tratare și reciclare a deșeurilor, îndeosebi a celor electronice, poate ajuta Uniunea în a își acoperi necesarul de materii prime.

Întrebarea 6: *Cum poate politica comercială să sprijine reînnoirea politicii industriale în Europa?*

Pentru ca UE să-și consolideze autonomia industrială și strategică este necesară reducerea dependenței de alte state în privința materialelor și a tehnologiilor critice, infrastructurii, securității, implementarea mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon, consolidarea normelor globale privind subvențiile pentru industrie în cadrul OMC și sprijinirea competitivității sectoarelor industriale europene.

Consolidarea regulilor UE și promovarea unei abordări integrate între politica comercială, industrială și de mediu europene stau la baza inovării industriei siderurgice a UE în vederea tranziției către o producție de oțel verde. În acest sens, ar trebui urmărită scăderea importului de oțel din țări terțe care nu respectă regulile de mediu și evitarea delocalizării producției în țări cu reguli mai puțin stricte, concomitent cu menținerea calității oțelului european, reducerea carbonului la frontieră și investirea masivă în dezvoltarea de tehnologii inovative care să determine o reducere a emisiilor de dioxid de carbon.

În contextul în care industria siderurgică europeană se confruntă cu o creștere a capacităților excedentare de producție la nivel global, la care se adaugă presiunea achitării unor taxe mai mari pentru energie și emisii în UE, ar putea fi abordată și chestiunea taxării carbonului la frontieră (carbon border tax/adjustment), luând în considerare necesitatea conformității acestei măsuri cu prevederile OMC și cu obiectivele stabilite de UE cu privire la atingerea neutralității climatice.

Întrucât reînnoirea politicii industriale europene intervine în contextul discuțiilor despre consolidarea autonomiei industriale și strategice a UE, se impune reducerea dependenței de alte state în privința materialelor și a tehnologiilor critice, infrastructurii, securității, implementarea mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon, consolidarea normelor globale privind subvențiile pentru industrie în cadrul OMC și sprijinirea competitivității sectoarelor industriale europene.

Sprijinirea IMM-urilor

Întrebarea 7: *Ce se poate face în plus pentru a ajuta IMM-urile să beneficieze de oportunitățile oferite de comerțul și de investițiile internaționale? Care sunt nevoile specifice sau dificultățile deosebite pe care acestea le întâmpină și care ar putea fi soluționate prin măsuri și sprijin în domeniul politicii comerciale și de investiții?*

O sursă importantă de creștere pentru IMM-uri o reprezintă piețele mondiale. Cu toate acestea doar circa 600.000 de IMM-uri din cadrul UE, în cadrul cărora lucrează aproximativ 6 milioane de persoane, exportă mărfuri în afara UE.

Se impune promovarea de către Comisie a unui mediu favorabil IMM-urilor în țările terțe, prin schimbul de bune practici cu partenerii săi comerciali.

Este necesară lansarea unui nou portal de informare pentru a sensibiliza IMM-urile cu privire la politicile comerciale, precum și furnizarea de informații detaliate cu privire la procedurile și formalitățile vamale pentru exportul către țări terțe.

IMM-urile beneficiază mai mult de deschiderea comerțului bazat pe norme decât întreprinderile mari, care dispun de mai multe resurse pentru depășirea barierelor comerciale.

În ceea ce privește simplificarea accesului IMM-urilor la piețele internaționale, se impune negocierea în permanență de noi acorduri comerciale și de investiții. Este necesară includerea în cadrul tuturor acordurilor Comisiei de capitole dedicate IMM-urilor, împreună cu măsuri specifice adecvate, care să le permită acestora să profite de avantaje, cum ar fi conectarea IMM-urilor prin intermediul clusterelor industriale internaționale, al rețelei întreprinderilor europene, al Centrului pentru IMM-uri din UE și al acțiunilor de sprijinire a IMM-urilor europene pentru a participa la achiziții publice în afara UE.

Delegațiile UE din țările cu care UE a încheiat un acord de liber schimb vor oferi sprijin răspunzând la întrebări despre dificultățile practice ale IMM-urilor legate de punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb.

UE trebuie să se opună ferm practicilor comerciale neloiale prin intermediul instrumentelor de apărare comercială, atunci când întreprinderile din UE, inclusiv IMM-urile, suferă prejudicii din cauza importurilor care fac obiectul unui dumping, sau al unor subvenții.

Intensificarea sprijinului specific acordat IMM-urilor de către Comisie, pentru a facilita accesul acestora la instrumentele de apărare comercială.

Noua funcție ce va fi creată, de "responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială", va trebui să monitorizeze efectiv și să îmbunătățească, printre altele, respectarea acordurilor comerciale. Prin aceasta se va consolida și mai mult activitatea de înlăturare a barierelor din calea comerțului, care au un impact cu deosebire asupra IMM-urilor.

UE trebuie să se angajeze în mod activ într-o activitate de informare și diplomatie economică dedicată IMM-urilor pentru a sprijini accesul acestora la piețele țărilor terțe.

Derularea unor proiecte de pregătire a întreprinderilor în vederea însușirii cunoștințelor referitoare la regimul vamal, documentația vamală necesară, termenii comerciali internaționali (INCOTERMS) privind expedierea, plata, asigurarea și riscurile ce revin părților unui contract comercial internațional, negocierea contractelor comerciale internaționale, sistemul armonizat de codificare vamală a mărfurilor și sistemul generalizat de preferințe comerciale poate contribui semnificativ la înlăturarea unor bariere comerciale în calea accesului IMM-urilor europene pe piețele terțe.

Accesul acestora poate fi facilitat și prin negocierea și agrearea de către UE cu terți a unor standarde de conformitate comune privind cerințele de comercializare impuse la exportul de produse și/sau servicii pe piețele de destinație referitoare la ambalare, etichetare, transport, măsuri sanitare și fito-sanitare, precum și prin măsuri care să determine o diminuare a poverii și a costurilor administrative pentru operatorii economici, cu impact pozitiv asupra reducerii costurilor de tranzacționare și de transport.

De asemenea, IMM-urile europene în căutarea de parteneri economici externi pot fi sprijinite prin programe/proiecte de match-making și de participare la târgurile internaționale, cu monitorizarea și evaluarea impactului rezultat în urma participării.

Sprijinirea tranziției către o economie verde și creșterea durabilității și a responsabilității în materie de comerț

Întrebarea 8: *Cum poate politica comercială să faciliteze tranziția către o economie mai verde, mai echitabilă și mai responsabilă, pe plan intern și în străinătate? Cum poate politica comercială să promoveze în continuare obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD)? Cum ar trebui să fie sprijinite aceste obiective prin punerea în aplicare și asigurarea respectării?*

Pentru a putea facilita tranziția către o economie mai verde, politica comercială ar trebui corelată cu politica industrială și cea de mediu. În acest sens, este binevenită intenția Comisiei de a iniția demersuri de susținere a unei reorientări mondiale către o economie circulară, prin cooptarea unui număr cât mai mare de parteneri favorabili unui acord la nivel internațional privind materialele plastice, respectiv gestionarea resurselor naturale, prin consolidarea parteneriatului cu Africa pentru a maximiza beneficiile tranziției verzi, precum și prin intensificarea activităților de informare cu privire la Pactul verde european, prin intermediul diplomației și al misiunilor legate de economia circulară.

La fel de importantă este investirea masivă în producerea de energie cu emisii scăzute de carbon, prin substituirea treptată a utilizării cărbunelui cu gaze naturale și surse regenerabile de energie, prin intermediul modernizării și re tehnologizării capacităților de producție existente. De asemenea, sunt necesare investiții pentru creșterea potențialului de producție de energie din surse regenerabile (energie eoliană și fotovoltaică) și dezvoltarea de tehnologii inovative pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon. O altă sursă de energie cu emisii reduse de carbon care ar putea contribui la mixul energetic al UE est reprezentată de energia nucleară. Tranziția către o economie verde presupune și acțiuni la nivel global, prin colaborarea cu actorii internaționali în vederea promovării atingerii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, inclusiv prin modernizarea OMC în vederea promovării sistemului comercial multilateral bazat pe reguli.

Întrebarea 9: *Cum poate politica comercială să contribuie la încurajarea unei conduite mai responsabile în afaceri? Ce rol ar trebui să joace politica comercială în promovarea transparenței, a responsabilității și a durabilității lanțurilor de aprovizionare?*

Prin încurajarea unei conduite responsabile în afaceri și promovarea încorporării unor măsuri de precauție (*due diligence*) în cadrul lanțurilor de aprovizionare ale companiilor europene, politica comercială comună are un rol important în asigurarea durabilității acestora. Într-o anumită măsură și sub diferite forme, acestea sunt prezente deja în politica comercială a UE.

În primul rând, politica comercială poate contribui la atingerea acestor obiective printr-o implementare eficientă a prevederilor vizând aceste aspecte din cadrul acordurilor comerciale negociate cu parteneri terți și negocierea unor prevederi ambițioase în viitoarele acorduri. Acestea, incluse în capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă, fac referire la respectarea instrumentelor existente pe plan internațional, în special *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*, precum și la promovarea transparenței, respectiv a respectării normelor internaționale vizând dreptul muncitorilor, drepturile omului și protejarea mediului înconjurător.

În al doilea rând, promovarea la nivel european a unor mecanisme privind includerea unor măsuri de precauție (*due diligence*) în cadrul lanțurilor de aprovizionare a companiilor a fost inițiată prin adoptarea Regulamentului privind mineralele de conflict în 2017, acesta urmând să intre pe deplin în vigoare la 1 ianuarie 2021. De asemenea, în luna septembrie 2020 a fost lansată o inițiativă privind creșterea durabilității în sectorul producător de cacao, prin facilitarea dialogului între actorii interesați din principalele state producătoare (Ghana și Coasta de Fildeș) și Uniunea Europeană. În plus, pe viitor se preconizează lansarea unei inițiative legislative

privind măsurile de precauție (*due diligence*) în cadrul lanțurilor de aprovizionare, cu o acoperire sectorială generală.

Sprijinirea dezvoltării tehnologice și a tranziției către o economie digitală

Întrebarea 10: *Cum pot normele comerțului digital să vină în sprijinul întreprinderilor din UE, inclusiv al IMM-urilor? Cum ar putea tranziția către o economie digitală, în cadrul UE, dar și în țările în curs de dezvoltare care ne sunt parteneri comerciali, să fie susținută de politica comercială, în special atunci când este vorba despre tehnologii digitale esențiale și despre evoluții majore (de exemplu, tehnologia block-chain, inteligența artificială, fluxuri de volume mari de date)?*

Noua strategie digitală a UE ar trebui să se concentreze pe dezvoltarea de noi instrumente / platforme on-line integrate cu privire la comerțul cu produse agroalimentare și piscicole, care să conțină informații referitoare la mecanismele și instrumentele de promovare a exporturilor în țări terțe, cum ar fi: prezentarea acordurilor de comerț liber încheiate sau în curs de negociere (oportunități de afaceri, preferințe comerciale), programe de informare și de promovare, misiuni economice și de afaceri, târguri și expoziții de profil (la nivel UE și internațional), instituții relevante la nivel național, european și internațional, surse de finanțare, baze de date cu potențiali parteneri de afaceri la nivel european și internațional, programe de instruire în domeniul comerțului exterior.

De asemenea, fragmentarea controlului, menținerea întreprinderilor informate cu privire la diferite inițiative și parcursuri europene în domeniile lor și promovarea asociațiilor deja existente sau încurajarea formării acestora sunt câteva aspecte pe care politica comercială actuală pentru IMM-uri le-ar putea adopta. În acest sens, IMM-urile ar trebui să fie încurajate să se asocieze, întrucât întreprinderile din aceeași industrie sau cu activitate similară ar putea, ca urmare a asocierii, beneficia de anumite avantaje, precum puterea de negociere, cunoștințe extinse sau diferite instrumente de învățare.

În timp ce marile companii au atât cunoștințe, cât și capacitate de investiții pentru a accesa fonduri pentru extinderea companiei, pentru a investi în idei și strategii noi, IMM-urile nu par să aibă aceleași oportunități (să inoveze, să opereze peste granițe și să se adapteze noii economii). Este important ca IMM-urile să aibă posibilitatea de a accesa fonduri publice, precum și să fie sprijinite în procesul de accesare a acestor fonduri.

Întrebarea 11: *Care sunt cele mai mari bariere și care sunt cele mai mari oportunități pentru întreprinderile europene care se angajează în comerțul digital în țări terțe sau pentru consumatori atunci când se angajează în comerțul electronic? Cât de importante sunt transferurile internaționale de date pentru activitatea comercială a UE?*

În ce privește comerțul electronic, potențialele bariere pentru întreprinderile și consumatorii europeni vizează restricționarea vânzărilor online transfrontaliere prin geoblocare de către o serie de comercianți cu amănuntul și impunerea de restricții la utilizarea pieței de către întreprinderi (de la interdicții totale la restricții privind vânzarea pe piețele care nu îndeplinesc anumite criterii de calitate). Realizarea unei piețe unice digitale incluzive și crearea de oportunități pentru comerțul electronic, având în vedere utilizarea noilor tehnologii în comerțul internațional, contribuie la îmbunătățirea accesului la informații, sporirea oportunităților de angajare și la promovarea unei forme moderne de guvernare. De asemenea, transferurile internaționale de date permit companiilor europene să fie competitive pe piețe terțe, prin utilizarea datelor colectate în vederea îmbunătățirii produselor oferite sau pentru crearea unor noi produse destinate acestor piețe.

Asigurarea echității și a egalității în domeniul concurenței

Întrebarea 12: *Pe lângă utilizarea instrumentelor existente, cum ar fi apărarea comercială, cum ar trebui să abordeze UE practicile comerciale coercitive, neloiale și cu efect de denaturare ale*

tărilor terțe? Ar trebui îmbunătățite în continuare instrumentele existente sau ar trebui luate în considerare instrumente suplimentare?

Politica comercială a UE este într-o continuă evoluție, astfel instrumentele de apărare comercială și cele de rebalansare reprezintă doar un mijloc pentru asigurarea unui mediu concurențial loial, protejarea intereselor UE și facilitarea dialogului cu partenerii terți privind comerțul mondial. Impactul global cauzat de pandemia de COVID-19, suprapus unui comerț mondial marcat deja de existența unor tensiuni comerciale în plan bilateral (spre exemplu între UE și SUA sau între SUA și China) reprezintă un bun prilej de dezbateră privind măsurile ce trebuie adoptate în vederea consolidării dialogului și a cooperării internaționale în cadrul instituțiilor și forumurilor internaționale și intensificarea eforturilor de soluționare a oricăror tensiuni și practici neloiale prin obținerea prin consens a unor aranjamente mutual avantajoase în conformitate cu normele și standardele internaționale ale comerțului mondial.

Protejarea intereselor Uniunii, asigurarea unui mediu concurențial echitabil și a componentei de reciprocitate între piața UE și piețele terțe sunt obiective ce pot fi atinse atât prin utilizarea instrumentelor de apărare comercială sau de rebalansare, precum și prin elaborarea unor instrumente noi în domenii precum subvențiile internaționale, achizițiile publice internaționale sau comerțul cu servicii.

Întrebarea 13: *Ce alte subiecte importante care nu sunt cuprinse în întrebările de mai sus ar trebui să fie abordate în cadrul reexaminării politicii comerciale?*

Politica comercială a Uniunii Europene trebuie să aibă în vedere vulnerabilitatea Uniunii prin faptul că este dependentă de importuri, îndeosebi de energie, iar acestea vin din partea unor furnizori cu o cotă de piață deosebit de mare. Întărirea rezilienței Uniunii presupune diversificarea furnizorilor în vederea reducerii impactului oricărei sistări a furnizării de materii prime sau combustibili. Suplimentar, reducerea dependenței de combustibili fosili prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și investirea în cercetare și dezvoltare pentru descoperirea unor metode eficiente din punct de vedere economic de a stoca energia volatilă produsă din surse regenerabile poate fi o soluție definitivă, pe termen lung, la dependența energetică a Uniunii, fapt ce va întări reziliența acesteia la șocurile pieței globale.

Parlamentul României
Senat

Comisia pentru Afaceri Europene

SENATUL ROMÂNIEI	
Comisia pentru Afaceri Europene	
Nr. LXIII	390
Data	11.11.2020

XXVH / 328 / 11.11.2020

RAPORT
la

NOTA DE CONSULTARE

O politică comercială reînnoită pentru o Europă mai puternică

Comisia pentru afaceri europene a fost sesizată, în temeiul Protocolului nr. 1, anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunităților Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea 13/2008, în vederea examinării **Nota de consultare – O politică comercială reînnoită pentru o Europă mai puternică**.

În cadrul ședinței Comisiei pentru afaceri europene, din data de 4.11.2020, **raportor** a fost domnul senator **Eugen Teodorovici**. În conformitate cu prevederile articolului 133¹ din Regulamentul Senatului, cu modificările și completările ulterioare, ședința comisiei a avut loc prin mijloace electronice.

Au fost analizate punctele de vedere ale Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de afaceri, fișa de sinteză a Serviciului pentru afaceri europene din Senatul României și avizele Comisiei pentru energie, infrastructură energetică și resurse minerale, precum și a Comisiei economice, industriei și servicii.

Comisia Europeană (COM) a lansat la data de 16 iunie 2020 un amplu proces având drept scop revizuirea politicii comerciale a Uniunii Europene (UE), care include și o consultare publică prin care sunt solicitate contribuții din partea Parlamentului European, a statelor membre, a părților interesate și a societății civile. În acest sens, a fost publicată Nota de consultare „O politică comercială reînnoită pentru o Europă mai puternică”, în care sunt dezvoltate teme și întrebări de interes major pentru orientările politicii comerciale a UE pe termen mediu. Se estimează că noua politică comercială europeană va fi publicată de COM la începutul anului viitor.

Acest proces urmărește două obiective cheie. În primul rând, să evalueze modul în care politica comercială poate contribui la o redresare socio-economică rapidă și durabilă, consolidând competitivitatea în mediul post-Covid 19, combătând dificultățile cu care se va confrunta UE și contribuind la promovarea valorilor și a standardelor noastre. În al doilea rând, să analizeze cum poate ajuta politica comercială la construirea unei Uniuni Europene mai puternice, bazate pe un model de „autonomie strategică deschisă”, care să valorifice beneficiile pe care le aduce deschiderea pentru întreprinderile, lucrătorii și consumatorii noștri, dar protejându-i în același timp de practicile neloiale și consolidând capacitatea noastră de a manifesta reziliență, astfel încât să fim mai bine pregătiți pentru provocările viitoare.

În contextul unui set de provocări globale – printre care tranziția ecologică și digitală, la care se adaugă pandemia COVID-19, Uniunea Europeană ar trebui să elaboreze o politică comercială mai coerentă și mai armonizată cu prioritățile sale interne și externe.

În urma examinării, Comisia pentru afaceri europene:

- 1) apreciază** că nota de consultare corespunde, în linii mari, cu obiectivele de politică externă ale țării noastre pe partea economică: aprofundarea și dezvoltarea Parteneriatului strategic cu SUA (inclusiv pe dimensiunea economică) și întărirea relației transatlantice; consolidarea proiectului european, în vederea realizării unei Uniuni mai puternice, mai apropiate de cetățeni, capabilă să le asigure securitatea și prosperitatea; sprijinirea rolului de lider al UE în domeniul combaterii schimbărilor climatice; dezvoltarea și aprofundarea parteneriatelor și relațiilor bilaterale cu partenerii comerciali importanți (Regatul Unit, Turcia, Japonia, Coreea de Sud, Israel, statele arabe din Orientul Mijlociu, Nordul Africii, țările din vecinătatea estică), precum și cu alte state din Balcani, Asia Centrală, Asia, Africa și America Latină; valorificarea cooperării cu China, cu respectarea intereselor economice și strategice ale RO și în linie cu recomandările UE; susținerea multilateralismului.
- 2) transmite Comisiei Europene** răspunsurile la întrebările formulate în nota de consultare, răspunsuri cuprinse în anexa raportului.

În urma dezbaterii, membrii Comisiei pentru afaceri europene au hotărât, cu majoritatea voturilor celor prezenți, formularea unei **Opinii la Nota de consultare – O politică comercială reînnoită pentru o Europă mai puternică.**

Comisia pentru afaceri europene **supune Plenului Senatului, spre dezbattere și adoptare, proiectul de hotărâre privind adoptarea Raportului**, în conformitate cu art. 34 din Anexa la Regulamentul Senatului aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Parlamentul României
Senat

Anexă la RAPORT nr. LXII / 390 / 11.11.2020

XXXVII / 333 / 11.11.

Creșterea rezilienței – dimensiuni interne și externe

Întrebarea 1: *Cum poate contribui politica comercială la îmbunătățirea rezilienței UE și la construirea unui model de autonomie strategică deschisă?*

Un prim pas în vederea construirii unei Uniuni Europene mai puternice, bazate pe un model de autonomie strategică deschisă, care să valorifice beneficiile pe care comerțul deschis și liber le oferă întreprinderilor, lucrătorilor și consumatorilor europeni, protejându-i totodată de practicile neloiale și consolidând capacitatea de reziliență, este reprezentat de dezvoltarea rețelei de acorduri comerciale bilaterale ambițioase, cuprinzătoare și echilibrate, de implementarea și respectarea prevederilor acordurilor și de cooperarea cu state terțe în cadrul instituțiilor internaționale din domeniul comerțului, pentru a defini standarde globale adaptate noilor realități impuse de pandemia de coronavirus.

Asigurarea unei autonomii strategice a UE ar putea implica pe de o parte relocarea în statele membre sau în proximitate a producției din sectoarele industriale esențiale pentru UE, conducând astfel la consolidarea și diversificarea lanțurilor de distribuție strategice interne existente, precum și la crearea de noi lanțuri de aprovizionare. Un alt factor important care poate contribui la obținerea unei autonomii strategice este reprezentat de reducerea deficitului balanței comerciale, prin asigurarea, din producția internă a UE, a unui procent cât mai însemnat din necesarul de consum importat, prin crearea de noi mijloace de producție sau prin diversificarea furnizorilor primari.

Printre măsurile care pot fi adoptate pentru întărirea autonomiei strategice și industriale a UE se numără totodată identificarea sectoarelor de importanță vitală, a infrastructurilor critice de producție și implicit a capacității de reconversie tehnologică, a disponibilului de forță de muncă specializată sau a capacității de reconversie profesională.

De asemenea, în contextul pandemiei cauzate de noul coronavirus, este importantă elaborarea unor politici care să răspundă provocărilor și consecințelor negative care ar putea rezulta ca urmare a unor eventuale crize asemănătoare, în special în domenii esențiale precum cel al sănătății, energetic și agro-alimentar.

Un alt aspect important este diversificarea surselor de aprovizionare cu combustibil. Orientarea către țările în curs de dezvoltare din Africa este o posibilă soluție pentru a reduce dependența Uniunii Europene de un singur furnizor principal, întărind, astfel, reziliența Uniunii. Pe termen lung, soluția decarbonizării economiei și a producției de energie poate sprijini independența energetică a Uniunii și reziliența pieței sale, dar până la atingerea acelui obiectiv, sunt necesari pași ce pot fi inițiați prin politica comercială a UE.

Întrebarea 2: *Ce inițiative ar trebui să aibă Uniunea Europeană - singură sau împreună cu alți parteneri comerciali - pentru a ajuta întreprinderile, inclusiv IMM-urile, să evalueze riscurile, precum și să întărească și să diversifice lanțurile de aprovizionare?*

Un rol important în stimularea unor relații comerciale reziliente este ocupat de susținerea diversificării bazei de furnizori, de încheierea de către UE a unor acorduri de comerț liber echilibrate și cu reguli de origine flexibile, de oferirea de stimulente în sectorul achizițiilor publice, precum și de extinderea sistemelor de garantare a creditelor comerciale, astfel încât să acopere și importurile.

Pandemia cauzată de noul coronavirus a expus o serie de vulnerabilități în ce privește lanțurile de aprovizionare, atât în cazul companiilor mari, dar și al întreprinderilor mici și

mijlocii, scăderea sau creșterea bruscă a cererii având un impact direct asupra întregului lanț de la furnizorul primar și până la utilizatorul final. În acest context, este esențial transferul de bune practici și know-how, prin încurajarea aprofundării unui dialog constant între companii, IMM-uri și autoritățile europene pentru elaborarea unor principii și ghiduri de bune practici pornind de la experiența celor care au reușit să depășească obstacolele în calea comerțului întâmpinate, dar și pentru a oferi instituțiilor europene perspectiva necesară pentru a elabora instrumente și reguli care să ghideze mediul de afaceri și în special IMM-urile în situația crizei actuale, dar și a altor astfel de crize viitoare.

Un nou set de instrumente, factori și chiar șabloane pot fi create pentru a sprijini IMM-urile în procesul de analiză a riscurilor și a eventualelor obstacole ce pot apărea de-a lungul lanțului de aprovizionare, pornind de la experiența acumulată pe parcursul lunilor de activitate în plină pandemie de COVID-19.

Totodată, printre măsurile care ar putea conduce la creșterea rezilienței și optimizarea lanțurilor de aprovizionare se numără promovarea investițiilor durabile pe lanțul de aprovizionare, promovarea și dezvoltarea infrastructurii digitale de către toți actorii implicați în lanțul de aprovizionare, îmbunătățirea facilităților comerciale și consolidarea reglementărilor juridice și comerciale la nivelul lanțului de aprovizionare, precum și o mai bună monitorizare a activităților desfășurate în cadrul lanțului pentru a identifica și remedia disfuncționalitățile apărute de-a lungul lanțului de aprovizionare.

Sprijinirea redresării și a creșterii socio-economice

Întrebarea 3: Cum ar trebui consolidat cadrul comercial multilateral (OMC) pentru a asigura stabilitatea, predictibilitatea și un mediu bazat pe norme, astfel încât comerțul și investițiile să se desfășoare pe baze echitabile și durabile?

Ținând cont că Organizația Mondială a Comerțului asigură un cadru predictibil, bazat pe reguli, pentru desfășurarea comerțului internațional și fructificarea procesului de globalizare în beneficiul companiilor și al cetățenilor, este necesară includerea în noua politică comercială a UE a unor aspecte privind reforma și modernizarea organizației și a Organului de Apel al acesteia, negocierile multilaterale și plurilaterale sub egida OMC, respectiv transparența și funcționarea acesteia. Scopul acestor reguli este de a încuraja țările să pună în aplicare politici care să faciliteze comerțul liber, deschis, sustenabil și predictibil.

Revitalizarea sistemului comercial mondial, reducerea barierelor comerciale, adoptarea și respectarea unor reguli comerciale echitabile la nivel mondial ar putea accelera redresarea economică post-COVID și creșterea economică durabilă pe termen mediu și lung.

În acest sens, o serie de acțiuni specifice modernizării sistemului comercial multilateral ar contribui la asigurarea un grad ridicat de stabilitate și de predictibilitate a mediului de afaceri la nivel internațional prin:

- finalizarea runde de la Doha pentru dezvoltare (lansată în anul 2001), pentru a se asigura în continuare credibilitatea instituției OMC, cu impact pozitiv asupra creșterii volumului schimburilor comerciale la nivel internațional, reducerii barierelor comerciale globale și îmbunătățirii accesului pe piață pentru țările în curs de dezvoltare; sau lansarea unei noi runde de negocieri comerciale (post - Doha) concomitent cu înregistrarea unor progrese substanțiale în privința reformei OMC și în negocierile comerciale plurilaterale, cu accent pe cele privind comerțul electronic;

- actualizarea normelor, procedurilor, regulilor și a standardelor la nivelul OMC, care să corespundă noilor realități conturate de gradul de dezvoltare și de interesele diferite ale celor 164 de membrii OMC, inclusiv în materie de subvenții;

- reformarea procesului decizional la nivelul OMC și a sistemului de soluționare a diferendelor (comitete, conferințe ministeriale etc);

- accelerarea procesului de negociere și adoptarea de către membrii OMC a acordurilor multilaterale și plurilaterale pentru a ține cont de evoluțiile și provocările globale;

- consolidarea funcției de negociere și a rolului de modernizare a OMC;

- modernizarea acordurilor OMC pentru a răspunde noilor provocărilor intervenite la nivel internațional.

Întrebarea 4: *Cum ne putem folosi vasta rețea de acorduri de comerț liber (ACL) existente sau pe cele noi pentru a îmbunătăți accesul pe piață pentru exportatorii și investitorii din UE și pentru a promova cooperarea internațională în materie de reglementare - în special în raport cu tehnologiile și standardele digitale și ecologice, în vederea maximizării potențialului acestora?*

Extinderea rețelei de acorduri comerciale cu state terțe și o mai bună implementare a celor aflate în vigoare, constituie elemente cheie în vederea asigurării unei reziliențe mai mari a lanțurilor de aprovizionare europene. Totodată, pentru asigurarea sustenabilității economice și comerciale pe piețele internaționale este necesară agrearea unui tratament reciproc în cadrul schimburilor comerciale bilaterale, cu asigurarea condițiilor de concurență echitabile sectoriale.

În acest sens, operaționalizarea postului Înaltului reprezentat al UE responsabil cu punerea în aplicare a prevederilor acordurilor comerciale și promovarea beneficiilor acestora în rândul mediului de afaceri reprezintă o prioritate, la fel și lansarea noului portal Acces2Markets, care va cuprinde atât o bază de date privind accesul pe piață, cu informații despre acordurile comerciale ale UE, cât și informații privind taxele vamale, regulile de origine și normele pentru produse din UE și din alte 120 de piețe din întreaga lume.

În acest context, utilizarea cu asertivitate a instrumentelor de politică comercială avute la dispoziție de UE, precum și crearea de noi instrumente în conformitate cu reglementările internaționale, care să contribuie la înlăturarea barierelor și a concurenței neloiale ar putea constitui câteva dintre prioritățile noului director general adjunct responsabil cu implementarea acordurilor comerciale (OMC).

O mai bună monitorizare a implementării acordurilor comerciale ale UE poate contribui la preîntâmpinarea instituirii de către partenerii comerciali de noi bariere în calea comerțului, contrar prevederilor stabilite prin textul acordului. Astfel, o mai mare atenție ar trebui acordată consolidării textelor juridice ale acordurilor de comerț liber/de parteneriat economic, pentru a se evita ca, pe perioada aplicării angajamentelor comerciale, partenerii economici ai UE să aibă posibilitatea de a impune măsuri protecționiste nejustificate în cadrul operațiunilor efectuate de operatorii economici din UE pe piețele internaționale.

În acest context, autoritățile europene s-ar putea concentra pe diminuarea măsurilor aplicate la frontieră (restricții care afectează direct importurile - măsuri sanitare și fitosanitare, creșteri de taxe și restricții cantitative, proceduri administrative și licențe de import, taxe și restricții la export, instrumente de apărare comercială), precum și a măsurilor aplicate după trecerea frontierei (bariere tehnice în calea comerțului, restricții privind achizițiile publice, drepturi de proprietate intelectuală).

În plus, este necesară creșterea gradului de informare a operatorilor economici cu privire la beneficiile oferite de acordurile de comerț liber ale UE, crearea unui cadru adecvat pentru discutarea aspectelor privind accesul pe piață, precum și colaborarea îndeaproape cu mediul de afaceri pentru identificarea, monitorizarea, reducerea și/sau eliminarea barierelor comerciale la export existente.

Întrebarea 5: *Cu ce parteneri și regiuni ar trebui să colaboreze UE în mod prioritar? În special, cum ne putem consolida relațiile comerciale și de investiții cu țările vecine și cu Africa, în mod reciproc avantajos?*

O atenție specială ar trebui acordată unor parteneri strategici tradiționali ca SUA, precum și viitoarei relații economice și comerciale post-Brexit cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (UK), având în vedere legăturile puternice și importanța UK pentru economiile statelor UE și în lanțurile europene de valori și de producție.

O strategie coerentă, luând în considerare orientarea politicii comerciale comune și beneficiile aduse de aceasta, va ține seama totodată de rețeaua de acorduri comerciale dezvoltată în ultima perioadă de UE în relație cu Canada, Coreea de Sud, Vietnam, Singapore, Japonia, dar și

de acordurile care urmează să intre în vigoare în relație cu statele MERCOSUR, Mexic sau care sunt în curs de negociere în relație cu Australia, Noua Zeelandă și Indonezia.

De asemenea, este importantă cooperarea bilaterală cu țările din vecinătate, cu care UE are relații comerciale strânse, definite prin acorduri de asociere sau de comerț liber, precum Elveția, Turcia, Balcanii de Vest și statele membre ale Parteneriatului Estic, în special Republica Moldova.

Nu în ultimul rând, integrarea economică și a comerțului cu statele de pe continentul african reprezintă un obiectiv ce trebuie atins, având în vedere nivelul semnificativ al comerțului bilateral UE-Africa. Piața UE rămâne cea mai deschisă și principala destinație a produselor fabricate în Africa, însă volumul total al schimburilor comerciale UE-Africa este comparabil cu cel dintre UE cu Elveția. Această situație evidențiază potențialul ridicat de dezvoltare a comerțului cu Africa și atenția ce trebuie acordată explorării oportunităților prezentate de acest continent. În acest context, crearea unui amplu acord de comerț liber între UE și Africa la nivel de continente și dezvoltarea unor lanțuri valorice care să corespundă configurației regionale, continentale și globale, caracterizată de conectivitate, ar putea duce la consolidarea relațiilor cu statele africane.

Trebuie acordată atenție deosebită țărilor în curs de dezvoltare, întrucât atât ele cât și Uniunea se pot sprijini reciproc, încurajând în același timp consolidarea democrației și dezvoltarea economică în aceste state. Dată fiind nevoia crescândă a Uniunii pentru resurse minerale, îndeosebi pentru metale rare, Litiu și Platină, utilizate tot mai mult în tehnologiile moderne și în cele verzi, Europa trebuie să își diversifice furnizorii și să își pună în practică potențialul minier. Astfel răspundem și la întrebarea 6, întrucât printr-o astfel de politică economică este încurajată industria de prelucrare a materiilor prime în Europa, unde, coroborat cu o creștere a ponderii energiei verzi în mix-ul energetic European, acest lucru se poate realiza cu o amprentă de carbon minimă. În plus, încurajarea industriei de tratare și reciclare a deșeurilor, îndeosebi a celor electronice, poate ajuta Uniunea în a își acoperi necesarul de materii prime.

Întrebarea 6: Cum poate politica comercială să sprijine reînnoirea politicii industriale în Europa?

Pentru ca UE să-și consolideze autonomia industrială și strategică este necesară reducerea dependenței de alte state în privința materialelor și a tehnologiilor critice, infrastructurii, securității, implementarea mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon, consolidarea normelor globale privind subvențiile pentru industrie în cadrul OMC și sprijinirea competitivității sectoarelor industriale europene.

Consolidarea regulilor UE și promovarea unei abordări integrate între politica comercială, industrială și de mediu europene stau la baza inovării industriei siderurgice a UE în vederea tranziției către o producție de oțel verde. În acest sens, ar trebui urmărită scăderea importului de oțel din țări terțe care nu respectă regulile de mediu și evitarea delocalizării producției în țări cu reguli mai puțin stricte, concomitent cu menținerea calității oțelului european, reducerea carbonului la frontieră și investirea masivă în dezvoltarea de tehnologii inovative care să determine o reducere a emisiilor de dioxid de carbon.

În contextul în care industria siderurgică europeană se confruntă cu o creștere a capacităților excedentare de producție la nivel global, la care se adaugă presiunea achitării unor taxe mai mari pentru energie și emisii în UE, ar putea fi abordată și chestiunea taxării carbonului la frontieră (carbon border tax/adjustment), luând în considerare necesitatea conformității acestei măsuri cu prevederile OMC și cu obiectivele stabilite de UE cu privire la atingerea neutralității climatice.

Întrucât reînnoirea politicii industriale europene intervine în contextul discuțiilor despre consolidarea autonomiei industriale și strategice a UE, se impune reducerea dependenței de alte state în privința materialelor și a tehnologiilor critice, infrastructurii, securității, implementarea mecanismului de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon, consolidarea normelor globale privind subvențiile pentru industrie în cadrul OMC și sprijinirea competitivității sectoarelor industriale europene.

Sprrijinirea IMM-urilor

Întrebarea 7: Ce se poate face în plus pentru a ajuta IMM-urile să beneficieze de oportunitățile oferite de comerțul și de investițiile internaționale? Care sunt nevoile specifice sau dificultățile deosebite pe care acestea le întâmpină și care ar putea fi soluționate prin măsuri și sprijin în domeniul politicii comerciale și de investiții?

O sursă importantă de creștere pentru IMM-uri o reprezintă piețele mondiale. Cu toate acestea doar circa 600.000 de IMM-uri din cadrul UE, în cadrul cărora lucrează aproximativ 6 milioane de persoane, exportă mărfuri în afara UE.

Se impune promovarea de către Comisie a unui mediu favorabil IMM-urilor în țările terțe, prin schimbul de bune practici cu partenerii săi comerciali.

Este necesară lansarea unui nou portal de informare pentru a sensibiliza IMM-urile cu privire la politicile comerciale, precum și furnizarea de informații detaliate cu privire la procedurile și formalitățile vamale pentru exportul către țări terțe.

IMM-urile beneficiază mai mult de deschiderea comerțului bazat pe norme decât întreprinderile mari, care dispun de mai multe resurse pentru depășirea barierelor comerciale.

În ceea ce privește simplificarea accesului IMM-urilor la piețele internaționale, se impune negocierea în permanență de noi acorduri comerciale și de investiții. Este necesară includerea în cadrul tuturor acordurilor Comisiei de capitole dedicate IMM-urilor, împreună cu măsuri specifice adecvate, care să le permită acestora să profite de avantaje, cum ar fi conectarea IMM-urilor prin intermediul clusterelor industriale internaționale, al rețelei întreprinderilor europene, al Centrului pentru IMM-uri din UE și al acțiunilor de sprijinire a IMM-urilor europene pentru a participa la achiziții publice în afara UE.

Delegațiile UE din țările cu care UE a încheiat un acord de liber schimb vor oferi sprijin răspunzând la întrebări despre dificultățile practice ale IMM-urilor legate de punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb.

UE trebuie să se opună ferm practicilor comerciale neloiale prin intermediul instrumentelor de apărare comercială, atunci când întreprinderile din UE, inclusiv IMM-urile, suferă prejudicii din cauza importurilor care fac obiectul unui dumping, sau al unor subvenții.

Intensificarea sprijinului specific acordat IMM-urilor de către Comisie, pentru a facilita accesul acestora la instrumentele de apărare comercială.

Noua funcție ce va fi creată, de "responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială", va trebui să monitorizeze efectiv și să îmbunătățească, printre altele, respectarea acordurilor comerciale. Prin aceasta se va consolida și mai mult activitatea de înlăturare a barierelor din calea comerțului, care au un impact cu deosebire asupra IMM-urilor.

UE trebuie să se angajeze în mod activ într-o activitate de informare și diplomatie economică dedicată IMM-urilor pentru a sprijini accesul acestora la piețele țărilor terțe.

Derularea unor proiecte de pregătire a întreprinderilor în vederea însușirii cunoștințelor referitoare la regimul vamal, documentația vamală necesară, termenii comerciali internaționali (INCOTERMS) privind expedierea, plata, asigurarea și riscurile ce revin părților unui contract comercial internațional, negocierea contractelor comerciale internaționale, sistemul armonizat de codificare vamală a mărfurilor și sistemul generalizat de preferințe comerciale poate contribui semnificativ la înlăturarea unor bariere comerciale în calea accesului IMM-urilor europene pe piețele terțe.

Accesul acestora poate fi facilitat și prin negocierea și agrearea de către UE cu terți a unor standarde de conformitate comune privind cerințele de comercializare impuse la exportul de produse și/sau servicii pe piețele de destinație referitoare la ambalare, etichetare, transport, măsuri sanitare și fito-sanitare, precum și prin măsuri care să determine o diminuare a poverii și a costurilor administrative pentru operatorii economici, cu impact pozitiv asupra reducerii costurilor de tranzacționare și de transport.

De asemenea, IMM-urile europene în căutarea de parteneri economici externi pot fi sprijinite prin programe/proiecte de match-making și de participare la târgurile internaționale, cu monitorizarea și evaluarea impactului rezultat în urma participării.

Sprijinirea tranziției către o economie verde și creșterea durabilității și a responsabilității în materie de comerț

Întrebarea 8: Cum poate politica comercială să faciliteze tranziția către o economie mai verde, mai echitabilă și mai responsabilă, pe plan intern și în străinătate? Cum poate politica comercială să promoveze în continuare obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD)? Cum ar trebui să fie sprijinite aceste obiective prin punerea în aplicare și asigurarea respectării?

Pentru a putea facilita tranziția către o economie mai verde, politica comercială ar trebui corelată cu politica industrială și cea de mediu. În acest sens, este binevenită intenția Comisiei de a iniția demersuri de susținere a unei reorientări mondiale către o economie circulară, prin cooptarea unui număr cât mai mare de parteneri favorabili unui acord la nivel internațional privind materialele plastice, respectiv gestionarea resurselor naturale, prin consolidarea parteneriatului cu Africa pentru a maximiza beneficiile tranziției verzi, precum și prin intensificarea activităților de informare cu privire la Pactul verde european, prin intermediul diplomației și al misiunilor legate de economia circulară.

La fel de importantă este investirea masivă în producerea de energie cu emisii scăzute de carbon, prin substituirea treptată a utilizării cărbunelui cu gaze naturale și surse regenerabile de energie, prin intermediul modernizării și re tehnologizării capacităților de producție existente. De asemenea, sunt necesare investiții pentru creșterea potențialului de producție de energie din surse regenerabile (energie eoliană și fotovoltaică) și dezvoltarea de tehnologii inovative pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon. O altă sursă de energie cu emisii reduse de carbon care ar putea contribui la mixul energetic al UE est reprezentată de energia nucleară. Tranziția către o economie verde presupune și acțiuni la nivel global, prin colaborarea cu actorii internaționali în vederea promovării atingerii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, inclusiv prin modernizarea OMC în vederea promovării sistemului comercial multilateral bazat pe reguli.

Întrebarea 9: Cum poate politica comercială să contribuie la încurajarea unei conduite mai responsabile în afaceri? Ce rol ar trebui să joace politica comercială în promovarea transparenței, a responsabilității și a durabilității lanțurilor de aprovizionare?

Prin încurajarea unei conduite responsabile în afaceri și promovarea încorporării unor măsuri de precauție (*due diligence*) în cadrul lanțurilor de aprovizionare ale companiilor europene, politica comercială comună are un rol important în asigurarea durabilității acestora. Într-o anumită măsură și sub diferite forme, acestea sunt prezente deja în politica comercială a UE.

În primul rând, politica comercială poate contribui la atingerea acestor obiective printr-o implementare eficientă a prevederilor vizând aceste aspecte din cadrul acordurilor comerciale negociate cu parteneri terți și negocierea unor prevederi ambițioase în viitoarele acorduri. Acestea, incluse în capitolele privind comerțul și dezvoltarea durabilă, fac referire la respectarea instrumentelor existente pe plan internațional, în special *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*, precum și la promovarea transparenței, respectiv a respectării normelor internaționale vizând dreptul muncitorilor, drepturile omului și protejarea mediului înconjurător.

În al doilea rând, promovarea la nivel european a unor mecanisme privind includerea unor măsuri de precauție (*due diligence*) în cadrul lanțurilor de aprovizionare a companiilor a fost inițiată prin adoptarea Regulamentului privind mineralele de conflict în 2017, acesta urmând să intre pe deplin în vigoare la 1 ianuarie 2021. De asemenea, în luna septembrie 2020 a fost lansată o inițiativă privind creșterea durabilității în sectorul producător de cacao, prin facilitarea dialogului între actorii interesați din principalele state producătoare (Ghana și Coasta de Fildeș) și Uniunea Europeană. În plus, pe viitor se preconizează lansarea unei inițiative legislative

privind măsurile de precauție (*due diligence*) în cadrul lanțurilor de aprovizionare, cu o acoperire sectorială generală.

Sprijinirea dezvoltării tehnologice și a tranziției către o economie digitală

Întrebarea 10: *Cum pot normele comerțului digital să vină în sprijinul întreprinderilor din UE, inclusiv al IMM-urilor? Cum ar putea tranziția către o economie digitală, în cadrul UE, dar și în țările în curs de dezvoltare care ne sunt parteneri comerciali, să fie susținută de politica comercială, în special atunci când este vorba despre tehnologii digitale esențiale și despre evoluții majore (de exemplu, tehnologia block-chain, inteligența artificială, fluxuri de volume mari de date)?*

Noua strategie digitală a UE ar trebui să se concentreze pe dezvoltarea de noi instrumente / platforme on-line integrate cu privire la comerțul cu produse agroalimentare și piscicole, care să conțină informații referitoare la mecanismele și instrumentele de promovare a exporturilor în țări terțe, cum ar fi: prezentarea acordurilor de comerț liber încheiate sau în curs de negociere (oportunități de afaceri, preferințe comerciale), programe de informare și de promovare, misiuni economice și de afaceri, târguri și expoziții de profil (la nivel UE și internațional), instituții relevante la nivel național, european și internațional, surse de finanțare, baze de date cu potențiali parteneri de afaceri la nivel european și internațional, programe de instruire în domeniul comerțului exterior.

De asemenea, fragmentarea controlului, menținerea întreprinderilor informate cu privire la diferite inițiative și parcursuri europene în domeniile lor și promovarea asociațiilor deja existente sau încurajarea formării acestora sunt câteva aspecte pe care politica comercială actuală pentru IMM-uri le-ar putea adopta. În acest sens, IMM-urile ar trebui să fie încurajate să se asocieze, întrucât întreprinderile din aceeași industrie sau cu activitate similară ar putea, ca urmare a asocierii, beneficia de anumite avantaje, precum puterea de negociere, cunoștințe extinse sau diferite instrumente de învățare.

În timp ce marile companii au atât cunoștințe, cât și capacitate de investiții pentru a accesa fonduri pentru extinderea companiei, pentru a investi în idei și strategii noi, IMM-urile nu par să aibă aceleași oportunități (să inoveze, să opereze peste granițe și să se adapteze noii economii). Este important ca IMM-urile să aibă posibilitatea de a accesa fonduri publice, precum și să fie sprijinite în procesul de accesare a acestor fonduri.

Întrebarea 11: *Care sunt cele mai mari bariere și care sunt cele mai mari oportunități pentru întreprinderile europene care se angajează în comerțul digital în țări terțe sau pentru consumatori atunci când se angajează în comerțul electronic? Cât de importante sunt transferurile internaționale de date pentru activitatea comercială a UE?*

În ce privește comerțul electronic, potențialele bariere pentru întreprinderile și consumatorii europeni vizează restricționarea vânzărilor online transfrontaliere prin geoblocare de către o serie de comercianți cu amănuntul și impunerea de restricții la utilizarea pieței de către întreprinderi (de la interdicții totale la restricții privind vânzarea pe piețele care nu îndeplinesc anumite criterii de calitate). Realizarea unei piețe unice digitale incluzive și crearea de oportunități pentru comerțul electronic, având în vedere utilizarea noilor tehnologii în comerțul internațional, contribuie la îmbunătățirea accesului la informații, sporirea oportunităților de angajare și la promovarea unei forme moderne de guvernare. De asemenea, transferurile internaționale de date permit companiilor europene să fie competitive pe piețe terțe, prin utilizarea datelor colectate în vederea îmbunătățirii produselor oferite sau pentru crearea unor noi produse destinate acestor piețe.

Asigurarea echității și a egalității în domeniul concurenței

Întrebarea 12: *Pe lângă utilizarea instrumentelor existente, cum ar fi apărarea comercială, cum ar trebui să abordeze UE practicile comerciale coercitive, neloiale și cu efect de denaturare ale*

țărilor terțe? Ar trebui îmbunătățite în continuare instrumentele existente sau ar trebui luate în considerare instrumente suplimentare?

Politica comercială a UE este într-o continuă evoluție, astfel instrumentele de apărare comercială și cele de rebalansare reprezintă doar un mijloc pentru asigurarea unui mediu concurențial loial, protejarea intereselor UE și facilitarea dialogului cu partenerii terți privind comerțul mondial. Impactul global cauzat de pandemia de COVID-19, suprapus unui comerț mondial marcat deja de existența unor tensiuni comerciale în plan bilateral (spre exemplu între UE și SUA sau între SUA și China) reprezintă un bun prilej de dezbateră privind măsurile ce trebuie adoptate în vederea consolidării dialogului și a cooperării internaționale în cadrul instituțiilor și forumurilor internaționale și intensificarea eforturilor de soluționare a oricăror tensiuni și practici neloiale prin obținerea prin consens a unor aranjamente mutual avantajoase în conformitate cu normele și standardele internaționale ale comerțului mondial.

Protejarea intereselor Uniunii, asigurarea unui mediu concurențial echitabil și a componentei de reciprocitate între piața UE și piețele terțe sunt obiective ce pot fi atinse atât prin utilizarea instrumentelor de apărare comercială sau de rebalansare, precum și prin elaborarea unor instrumente noi în domenii precum subvențiile internaționale, achizițiile publice internaționale sau comerțul cu servicii.

Întrebarea 13: *Ce alte subiecte importante care nu sunt cuprinse în întrebările de mai sus ar trebui să fie abordate în cadrul reexaminării politicii comerciale?*

Politica comercială a Uniunii Europene trebuie să aibă în vedere vulnerabilitatea Uniunii prin faptul că este dependentă de importuri, îndeosebi de energie, iar acestea vin din partea unor furnizori cu o cotă de piață deosebit de mare. Întărirea rezilienței Uniunii presupune diversificarea furnizorilor în vederea reducerii impactului oricărei sistări a furnizării de materii prime sau combustibili. Suplimentar, reducerea dependenței de combustibili fosili prin utilizarea surselor de energie regenerabilă și investirea în cercetare și dezvoltare pentru descoperirea unor metode eficiente din punct de vedere economic de a stoca energia volatilă produsă din surse regenerabile poate fi o soluție definitivă, pe termen lung, la dependența energetică a Uniunii, fapt ce va întări reziliența acesteia la șocurile pieței globale.